

POINT of view¹¹

Opening the world of Art Nouveau to the blind

Rosa Gratacós

Professor Emeritus, Universitat Autònoma de Barcelona
Rosa.Gratacós@uab.cat

Liliana Zielonka

Professor of Art Pedagogy, Universitat de Barcelona

The Art Nouveau and Society project, developed by 22 member cities of the Réseau Art Nouveau Network at their half-yearly meeting in Riga, underscored the importance of bringing this artistic phenomenon closer to the entire public, including the blind.

A day was set aside at the meeting to reveal and better understand the most pertinent means being developed, for years now, to allow the visually handicapped to discover art in general and Art Nouveau in particular.

Art Nouveau is an artistic movement that spread across various European countries. It is important that it be made accessible to everyone because of its importance as an expression of European and global culture.

One of UNESCO's principles is that "everyone has the right to take part freely in the cultural life of the community". We support this idea through the following cultural proposal: Bringing the sight impaired into closer contact with Modernisme through city tours.

In the past years, various visits of Modernista buildings have been organised in Catalonia, using methods permitting the perception of art and heritage through all the senses, especially

**A methodology based on
"understanding perception",
with audio, tactile and
didactic technologies**

in perception and understanding need to be used.

When we think out an itinerary through an urban area, we have to keep in mind its capacity to be understood as something dynamic, that evolves, transforms and adapts itself to the needs

touch, combined with the development of various technologies. We have found that, in the case of large urban spaces, models that aid



*A blind person explores the model of a chimney pot from the roof of Casa Milà
Un invident explora la maqueta d'un badalot del terrat de la Casa Milà*



*A guide helps a visitor feel the gargoyle of a fountain in Park Güell
Coneixent la gàrgola d'una font del Park Güell amb l'ajut d'un guia*

of any given moment. In our case, the itinerary tries to bring to the fore social, historic and contextual notions without repeating information that can be easily found elsewhere.

By perception, we mean not only the appearance of shapes, but also the understanding of the cultural context in which they developed. For this reason, we employ a methodology based on "understanding perception", through a multiplicity of audio, tactile and didactic technologies.

An example of such an itinerary could be a walk through Barcelona's Park Güell, with the following objectives: 1) To make more accessible and promote understanding of Gaudí's architecture among the blind through park visits; 2) To reveal how the sight-impaired recognise architectural forms and orient themselves in order to help improve the cultural offerings aimed at this sector of the public; 3) To create an understanding of Gaudí's work,

12 PUNT DE VISTA

El Modernisme a l'abast de les persones invidents

POINT OF VIEW 13

Rosa Gratacós
Professora emèrita, Universitat Autònoma de Barcelona
Rosa.Gratacos@uab.cat

Liliana Zielonka
Professora de Pedagogia de l'Art, Universitat de Barcelona

El projecte "Modernisme i Societat", desenvolupat per vint-i-dues ciutats que formen part del Réseau Art Nouveau Network reunides a Riga amb motiu de la celebració de la seva trobada semestral, ja va posar de manifest la importància d'acostar aquesta expressió artística a tots els públics sense excepció, incloent les persones cegues.

En la trobada es va plantejar una jornada dedicada a descobrir i comprendre millor quins són els enfocaments més adequats que s'estan desenvolupant, des de fa anys, perquè les persones amb discapacitat visual puguin descobrir l'art en general i el Modernisme en particular.

El Modernisme és una expressió artística que s'ha estès per diferents països europeus. Cal que es faci accessible a tothom per la seva rellevància com a exponent de la cultura europea i global.

Un dels plantejaments de la UNESCO és que "Tota persona té dret a prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat". Ens adherim a aquesta idea a través de la següent proposta cultural: Acostar les persones invidents al Modernisme mitjançant itineraris urbans.

En els darrers anys s'han dissenyat a Catalunya diversos itineraris per diferents edificis modernistes utilitzant metodologies que permetin la percepció de l'art i del patrimoni a partir de l'ús integral dels sentits, principalment del tacte i d'un desenvolupament complementari de diverses tecnologies. Hem pogut comprovar que per a espais grans cal l'ús de maquetes que en facilitin la percepció i la comprensió.

Quan pensem en un recorregut per un espai urbà, hem de tenir en compte que sigui un itinerari que afavoreixi la comprensió de l'espai com a quelcom dinàmic, que evoluciona, es transforma i s'adapta a les necessitats de cada moment. En el nostre cas, el recorregut intenta afavorir significats socials, històrics i contextuals, procurant no reiterar informació a la qual es pot accedir fàcilment.

Per percepció, entenem no sols l'aparència de les formes, sinó la comprensió del context cultural on aquestes s'han desenvolupat. Per això, es parteix d'una metodologia basada en la percepció comprensiva, a través de múltiples tecnologies auditives, tàctils i didàctiques.

Un exemple d'aquests itineraris el podem apreciar proposant un passeig pel Park Güell de Barcelona.

En aquest itinerari es proposen els següents objectius: 1) Acostar i promoure la comprensió de l'obra arquitectònica de Gaudí a les persones invidents a través de la participació en recorreguts pel Park Güell; 2) Descobrir el procés de reconeixement de les formes arquitectòniques i de l'orientació espacial que realitzen els invidents per contribuir a la millora de les ofertes culturals que es destinen a aquest públic en particular; 3) Fer comprensiva des d'una dimensió tàctil i espacial l'obra de Gaudí a tots els públics i a tota la societat, atenent diverses necessitats perceptives.

Una metodologia basada en la "percepció comprensiva", amb tecnologies auditives, tàctils i didàctiques

A causa de la seva singularitat, el Park Güell resulta un àmbit rellevant per comprendre alguns dels paradigmes de l'obra de Gaudí i de l'arquitectura modernista. A més, a causa del seu emplaçament en un terreny escarpat i difícil, constitueix un desafiament a l'hora de dissenyar estratègies educatives, d'orientació i informatives, que permetin que els cecs puguin conèixer, apreciar i gaudir un indret ric en significats artístics i culturals.

Per fer accessible l'obra de Gaudí a persones invidents es va triar un eix temàtic que fes possible descobrir la genialitat creativa de l'artista des de diverses perspectives. Aquest eix es va denominar "Camins de l'aigua".

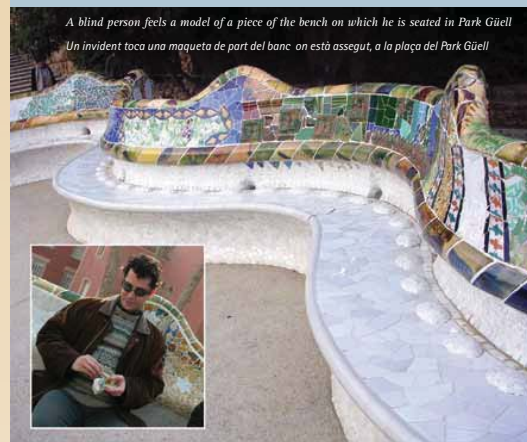
El recorregut de l'aigua al llarg del parc constituïa un interès fonamental en el disseny d'aquest passeig. Afavorir la comprensió de l'organització d'aquesta fase de l'itinerari i de la funció que cadascuna de les estructures tenia en la recol·lecció i la distribució de l'aigua, resultava una tasca sumament complexa, però interessant alhora.

Per tal que els participants comprenguessin l'itinerari a partir dels conceptes que Gaudí desenvolupà, es va perfilar un recorregut que començava a la plaça on es troba el famós banc en ziga-zaga, que es recolza sobre vuitanta-vuit columnes que configuren el denominat Temple Dòric. Gràcies als prodigis constructius de Gaudí, l'aigua de la pluja que baixa de la muntanya es filtra a través d'una capa de pedra i sorra, es recull al cim de les columnes, llisca pel seu interior i s'acumula en una cisterna subterrània. L'itinerari es va desenvolupar lentament, adaptant-se al ritme dels participants.

A partir d'aquesta experiència hem pogut reflexionar sobre les tecnologies de suport necessàries per facilitar la comprensió dels grans espais a persones invidents. I vam comprovar que l'ús de maquetes a escala constitueix una eina fonamental per a la incorporació per part dels invidents de conceptes espacials, topològics, estètics i formals.



Feeling trencadis texture on the bench of Park Güell
Percepció de la textura del trencadis del banc del Park Güell



A blind person feels a model of a piece of the bench on which he is seated in Park Güell
Un invident toca una maqueta de part del banc on està assegut, a la plaça del Park Güell

through a tactile and spatial approach, among all the public, paying attention to a variety of perceptive requirements.

Because of its uniqueness, Park Güell is a key location for understanding some of the paradigms of Gaudí's works and Modernist architecture. In addition, its location on steep and difficult terrain constitutes a challenge to those designing educational, orientation and information strategies to help the blind get to know, appreciate and enjoy such an artistically and culturally rich place.

To make Gaudí's work accessible to the sight impaired, a theme was chosen to allow the discovery of the artist's creative genius from diverse points of view. That theme was labelled *Paths of Water*.

Following the course of water around the park constituted a fundamental point of interest in the design of this walk. Easing the understanding of the organisation of this phase of the route and of the role of each structure in the collection and distribution of water was a highly complex but at the same time interesting task.

So that the participants might understand the route from the viewpoint of the concepts that Gaudí developed, a walk emerged with its starting point at the square with its famous zigzag bench, which is held up by 88 columns that form the so-called Doric Temple. Thanks to Gaudí's prodigies of construction, rainwater washing down the mountain is filtered through a layer of stone and sand, gathers at the tops of the columns, drains down inside them and is gathered in an underground cistern.

On the basis of this experience we were able to look at the support mechanisms needed to help the blind better understand large open spaces. We discovered that the use of scale models is a fundamental tool in blind people's taking in of spatial, topological, aesthetic and formal concepts.

We also admired the pleasure and enthusiasm that these young people showed along every stage of this route at being able to connect intellectually and through their senses with Gaudí's work.



A visually impaired person explores the texture of the sculpture *Femme*, on show at the Fundació Miró in Barcelona

Un invident percep la textura de l'escultura *Femme* exposada a la Fundació Miró de Barcelona

On the basis of early experiments and the results of this one, we realised the need to carry out research projects on how the sight impaired understand their urban surroundings. To deepen this learning, we need to look at what can offer useful information for the design of support technologies, such as relief maps, explanatory material in Braille and the production of audio-guides especially thought out to aid the sight impaired orient themselves in, and learn about, the urban environment. At the same time, the analysis of the results of this proposal could help provide cultural institutions with the tools to broaden their offerings to areas of the public that generally are deprived of access to their historic and artistic heritage, a right that all citizens without distinction should be able to exercise.

Coming to know an area is not merely being acquainted with its monuments but also understanding their relation to the urban fabric and its people. For this reason, when we work out a particular city route, we need to ask ourselves just what it is we are trying to show. For example, in a route dedicated to Modernism, it would be interesting to ask: what was its influence in the renewal of human relations; how do the architectural elements relate to the geography, economy, philosophical ideas, politics and religion of a place; what influence did these works of architecture have on local activities, on the growth, integration or diversification of inhabitants?

In such a city walk, a gamut of sensations needs to be awakened. There are perceptions of smell, linked to a place's activities, textures, sensations of coldness, heat and humidity, sounds and shrillness, that may be far or near. Walking through an urban area, we are exposed to innumerable chances to better know our own history and ourselves. [\[6\]](#)

14 PUNT DE VISTA

També hem admirat el plaer i l'entusiasme que en cada tram del recorregut van manifestar aquests joves pel fet de poder vincular-se sensorialment i intel·lectualment amb l'obra de Gaudí.

A partir de les experiències realitzades anteriorment i de les aportacions que ens va proporcionar aquesta, hem vist la necessitat de generar projectes d'investigació sobre la comprensió de l'espai urbà per part dels invidents. Per aprofundir en aquest aprenentatge cal indagar sobre els coneixements que ofereixin informació útil per al disseny de tecnologies de suport, com mapes en relleu, materials explicatius en Braille i confecció d'audiotextos especialment dissenyats per facilitar l'orientació i l'aprenentatge dels invidents sobre l'entorn urbà. Alhora, l'anàlisi dels resultats d'aquesta proposta podrà contribuir a ampliar el coneixement que diverses institucions culturals tenen per estendre el seu abast a públics que habitualment es troben privats de gaudir del seu patrimoni històric i artístic, un dret que tots els ciutadans sense distinció haurien de poder exercir.

Conèixer un entorn no és solament conèixer-ne els monuments, sinó també la relació que aquests tenen amb el teixit urbà, amb la seva gent.

Per això, quan pensem un determinat recorregut per un espai urbà, hem d'interrogar-nos sobre quina és la idea que desitgem recuperar. Per exemple, en un itinerari que explica el Modernisme, seria interessant que ens plantegegèssim interrogants sobre quina ha estat la seva influència en les renovades relacions humanes; com es relacionen els elements arquitectònics amb els geogràfics, econòmics, filosòfics, polítics, religiosos, etc.; quines influències tenen aquestes obres arquitectòniques en les activitats que es realitzen, en el creixement, integració o diversificació dels seus habitants.

Durant l'itinerari han de poder despertar-se un conjunt de sensacions. Hi ha percepcions d'aromes, lligades a les activitats d'un indret, textures, rugositats, sensacions de fred, de calor, d'humiditat, sonoritats o estridències, llunyanes o properes. Caminar per un espai urbà ens ofereix innumerable oportunitats per conèixer la nostra història i conèixer-nos a nosaltres mateixos. **U2**



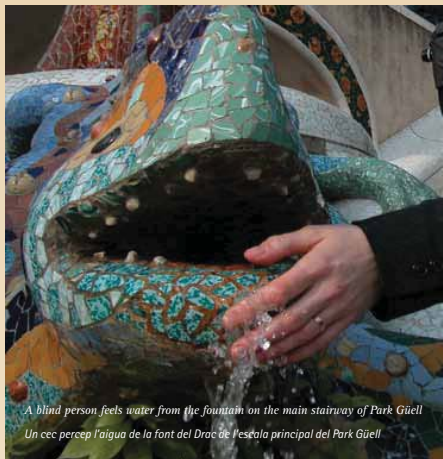
A group of visually impaired people use their bodies to measure the circumference of the columns of the Sala Hipòstila in Park Güell

Un grup d'invidents mesuren el perímetre de les columnes de la Sala Hipòstila del Park Güell amb el propi cos



Reading information on textures in Braille at the 1982 exhibition, "Hands Watch", in Casa Macaya, Barcelona

Llegint en Braille la informació sobre les textures de l'exposició "Les mans miren", al Palau Macaya de Barcelona, el 1982



A blind person feels water from the fountain on the main stairway of Park Güell

Un cec percep l'aigua de la font del Drac de l'escala principal del Park Güell